

Prima instanță: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău (jud: M. Diaconu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Ciugureanu, B. Bîrcă, E. Clim)

DECIZIE

11 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului
Judecătorii:

Tatiana Vieru
Mariana Pitic
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Mihai Frimu împotriva încheierii din 30 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău,
adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mihai Frimu împotriva Silviei Recean cu privire la întoarcerea executării,

c o n s t a t ă :

La data de 30 noiembrie 2007, Frimu Mihai a depus cerere de chemare în judecată împotriva Silviei Recean solicitând încasarea sumei în mărime de 7650 dolari SUA prin întoarcerea executării.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la data de 03 octombrie 1998, în baza unei recipise, a împrumutat de la Silvia Recean suma de 3000 dolari SUA cu o dobândă de 7% pe termen de 3 luni. Suma împrumutată, din cauza diminuării valutei în Moldova și în tot spațiul CSI, nu a putut să o ramburseze în termen.

Susține că, prin hotărârea din 18 octombrie 1999 a judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, la cererea Silviei Recean, s-a aplicat sechestrul asupra bunului imobil ce îi aparține cu drept de proprietate. Prin hotărârea din 16 decembrie 1999 a judecătoriei Botanica mun. Chișinău s-a încasat de la Mihai Frimu în beneficiului Silviei Recean suma de 7410 dolari SUA.

Menționează că, după depunerea de către Silvia Recean a hotărârii spre executare, apartamentul său a fost sechestrat și de către Oficiul de Executare Botanica mun. Chișinău, însă din motive necunoscute imobilul nu a fost expus la licitație pentru vânzare, iar ulterior titlul executoriu nr. 2-3216/99 a fost restituit Silviei Recean.

Indică că, Silvia Recean, în loc să depună repetat spre executare titlu executoriu, a depus mai multe cereri în judecată împotriva soției sale și a altor creditori, solicitând recunoașterea nulă a contractului de împrumut și gaj, cerințe care prin hotărârea nr. 2-99/03 din 19 decembrie 2003 a judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, au fost respinse.

Prin decizia nr. 2a-565/04 din 17 martie 2004 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Silvia Recean și s-a casat hotărîrea primei instanței și s-a emis o nouă hotărîre prin care capătul de cerere cu privire la recunoașterea nulității contractului de gaj a fost admis, s-a recunoscut nul contractul de gaj din motiv că nu a fost înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs în Curtea Supremă de Justiție de către alte părți, însă aceasta a fost restituită din motivul neachitării taxei de stat.

Menționează că, la 20 septembrie 2004 Silvia Recean a găsit titlul executoriu pierdut, motiv din care a cerut eliberarea duplicatului acestuia, a cărui expirase prescripția la 25 octombrie 2004, înaintîndu-l repetat la Oficiul de Executare Botanica, mun. Chișinău fără a fi repus în termen.

Precizează că, Silvia Recean repetat a prezentat titlul executoriu nr. 2-3216/99 pentru a petrece licitația conform procedurii de executare nr. 15-385/05, însă din motive necunoscute, Oficiul de Executare Botanica, mun. Chișinău nu a întreprins careva acțiuni de executare a hotărârilor judecătorești. Silvia Recean, folosindu-se de inacțiunile Oficiului de Executare Botanica mun. Chișinău, la data de 25 august 2006 a înaintat în judecătoria Buiucani mun. Chișinău cerere privind încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 7560 dolari SUA, însă conform hotărârii nr. 2-3518/06 din 22 septembrie 2006 acțiunea a fost respinsă. Contestând cu apel hotărârea primei instanțe, pîrîta concomitent la 12 decembrie 2006 a înaintat în judecătoria Botanica mun. Chișinău cerere privind indexarea sumei adjudecate în mărime de 7410 dolari SUA. Curtea de Apel Chișinău a casat hotărârea judecătorei Buiucani nr. 2-3518/06 din 22 septembrie 2006 și prin decizia nr. 2a-637/07 din 13 februarie 2007 a admis cererea Silviei Recean și s-a încasat de la Mihai Frimu în beneficiul său dobînda de întârziere.

Remarcă că, decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs, iar prin decizia din 07 noiembrie 2007 a Curții Supreme de Justiție s-a respins cererea cu privire la încasarea dobânzii, însă nu s-a dispus întoarcerea executării, fapt ce l-a determinat de a se adresa în instanța de judecată cu prezenta acțiune.

Prin încheierea din 10 ianuarie 2008 a judecătorei Buiucani mun. Chișinău s-a dispus întoarcerea executării deciziei nr. 2a-637/07 din 13 februarie 2007 a Curții de Apel Chișinău și s-a încasat de la Silvia Recean în beneficiul lui Mihai Frimu suma de 7650 dolari SUA.

La data de 24 ianuarie 2008, Silvia Recean a declarat recurs împotriva încheierii din 10 ianuarie 2008 a judecătorei Buiucani mun. Chișinău, solicitînd casarea acesteia.

Prin decizia din 25 martie 2008 a Curții de Apel Chișinău s-a admis recursul declarat de Silvia Recean și s-a casat integral încheierea din 10 ianuarie 2008 a judecătorei Buiucani mun. Chișinău, cu remiterea pricinii la rejudecare.

Prin încheierea din 27 iunie 2008 a judecătorei Buiucani mun. Chișinău s-a admis parțial acțiunea înaintată de Mihai Frimu și s-a dispus întoarcerea executării deciziei nr. 2a-637/07 din 13 februarie 2007 a Curții de Apel Chișinău, cu încasarea de la Silvia Recean în beneficiul lui Mihai Frimu a sumei în mărime de 57135,83 lei.

La data de 11 august 2008, Silvia Recean a declarat recurs împotriva încheierii din 27 iunie 2008 a judecătorei Buiucani, mun. Chișinău, solicitînd casarea acesteia.

La data de 15 septembrie 2008, Mihai Frimu a declarat recurs împotriva încheierii din 27 iunie 2008 a judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, solicitând casarea acesteia, din motiv că a fost adoptată cu depășirea limitelor pretențiilor înaintate.

Prin decizia din 16 octombrie 2008 a Curții de Apel Chișinău s-a respins recursul declarat de către Silvia Recean și s-a menținut încheierea primei instanțe.

La data de 20 ianuarie 2011, Mihai Frimu a declarat recurs suplimentar împotriva încheierii din 27 iunie 2008 a judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, solicitând repunerea în termen, casarea încheierii, cu pronunțarea unei ordonanțe judecătorești privind întoarcerea executării.

Prin încheierea din 12 mai 2011 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit recursul depus de Frimu Mihai ca depus în afara termenului legal.

Prin decizia din 09 noiembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Mihai Frimu; s-a casat încheierea din 12 mai 2011 a Curții de Apel Chișinău și s-a restituit pricina spre rejudecare în instanța de apel.

La data de 21 martie 2012, Mihai Frimu a depus completare la recurs, solicitând examinarea demersului în privința reprezentantului I. Moscal printr-o încheiere, conform art. 14 Cod de procedură civilă, admiterea recursului și casarea încheierii, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind întoarcerea executării.

Prin decizia din 06 decembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău s-a respins recursul depus de Silvia Recean și s-a menținut încheierea din 27 iunie 2008 a judecătoriei Buiucani mun. Chișinău.

Prin încheierea din 30 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea înaintată de Mihai Frimu privind repunerea cererii de recurs în termen și s-a restituit lui Mihai Frimu cererea de recurs.

La data de 22 ianuarie 2016, Mihai Frimu a declarat recurs împotriva încheierii din 30 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, solicitând repunerea în termen de declarare a recursului, casarea încheierii contestate cu remiterea pricinii spre rejudecare.

În motivarea recursului s-a invocat că încheierea contestată este ilegală și pasibilă de a fi casată.

Consideră că încheierea recurată a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural.

Indică că, instanța de apel nu a studiat circumstanțele pricinii și legislația în vigoare, deoarece avea obligația de a aplica legea în vigoare la moment la judecarea pricinii și judecarea justă și în termen rezonabil a pricinii.

Afirmă că, art.art. 402, 409 Cod de procedură civilă, invocate în încheierea instanței de apel, nu erau în vigoare la momentul judecării recursului.

Concomitent, specifică că în ședințe de judecată nu a participat și încheierea a primit-o la data de 09 septembrie 2008, a solicitat repunerea în termen, deoarece lipsesc careva confirmări că încheierea motivată a fost pronunțată ori eliberată la data de 27 iunie 2008.

Declară că, la data de 15 septembrie 2008 a depus recurs prealabil, iar la data de 17 mai 2011 a depus recurs motivat și a solicitat repunerea în termen.

Susține că, prin decizia instanței de apel din 06 decembrie 2012 s-a examinat repetat recursul Silviei Recean și nu al său.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Curtea de Apel Chișinău a adoptat încheierea la data de 30 noiembrie 2015, iar recursul a fost declarat de Mihai Frimu, la data de 22 ianuarie 2016.

Concomitent, recurentul Mihai Frimu a solicitat repunerea în termen de declarare a recursului, din motiv că încheierea contestată a recepționat-o la data de 12 ianuarie 2016.

În conformitate cu art. 116 alin.(1), (3), (4) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Materialele pricinii atestă că Mihai Frimu nu au fost prezent la pronunțarea încheierii contestate, iar însăși încheierea a fost expediată în adresa părților la data de 14 decembrie 2015, conform scrisorii de însoțire (f.d.145), însă date despre recepționarea acesteia lipsesc.

În atare circumstanțe, Colegiul consideră necesar de a-l repune pe Mihai Frimu în termenul de declarare a recursului.

Examinând temeiurile recursului, în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Mihai Frimu întemeiat și pasibil de fi admis din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

În conformitate cu art. 424 alin. (1) Cod de procedură civilă, Curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

Din materialele dosarului rezultă că prin încheierea din 30 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea înaintată de Mihai Frimu privind repunerea cererii de recurs în termen și s-a restituit lui Mihai Frimu cererea de recurs (f.d.141-144).

Ca temei de respingere a cererii de repunere în termen, Curtea de Apel Chișinău a invocat că încheierea contestată cu recurs a fost pronunțată la data de 27 iunie 2008, iar recurentul Mihai Frimu a declarat recurs la data de 15 septembrie 2008, însă urma să-l declare pînă la data de 11 iulie 2008. Concomitent, s-a invocat că în ședință de judecată din 27 iunie 2008 a fost prezent reprezentantul lui Mihai Frimu-Ivan Moscal, ceea ce ar confirma că recurentul a cunoscut despre încheierea recurată.

Colegiul notează că din textul încheierii contestate se profilează că Curtea de Apel Chișinău a invocat, întru respingerea cererii de repunere în termen și restituirea cererii de recurs depuse de Mihai Frimu, ca temei de drept procedural art. art. 402, 409 alin.(1) lit.b) Cod de procedură civilă.

La caz, Colegiul remarcă că articolele invocate de către Curtea de Apel Chișinău în actul de dispoziție recurat, au fost abrogate prin Legea pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr.155 din 05 iulie 2012, în vigoare 30 noiembrie 2012.

În conformitate cu art. 3 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanțele judecătorești aplică legile procedurale civile în vigoare la data judecării cauzei civile, efectuării actelor de procedură sau executării actelor instanței judecătorești (hotărâri, încheieri, decizii, ordonanțe), precum și a actelor unor alte autorități în cazurile prevăzute de lege.

În conformitate cu art. 3 alin. (2) Cod de procedură civilă, de la data intrării în vigoare a noii legi procedurale, efectele vechii legi încetează dacă noua lege nu prevede altfel.

În consecință, Colegiul reține că invocarea normelor de drept procedural abrogate contravine legislației în vigoare, fapt invocat, în esență, și de recurent prin argumentul precum că instanța de apel urma să aplice legislația în vigoare la judecarea cauzei.

Colegiul precizează că modificările normelor de procedură civilă se aplică din data intrării în vigoare a legii noi, care nu prevede ultraactivitatea vechilor prevederi.

În conformitate cu art. 427 Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: a) să respingă recursul și să mențină încheierea; b) să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare; c) să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

Astfel, rezultând din prevederile legale în vigoare, instanța de apel avea obligația de a examina cererea de recurs, fără posibilitatea de a o restitui.

Mai mult, instanța de apel urmează a examina cererea de recurs, iar în rezultatul examinării acesteia decide asupra tardivității sau temeiniciei /netemeiniciei acesteia.

În consecință, Colegiul notează, că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hotărârea Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982). Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hotărârea Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierii recurate, or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a lui Mihai Frimu de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Astfel, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art.

6 § 1 CtEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că argumentele invocate de către recurent sunt întemeiate și confirmate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și de a casa încheierea instanței de apel din 30 noiembrie 2015, cu restituirea pricinii la rejudicare la Curtea de Apel Chișinău, la faza judecării cererii de recurs.

În conformitate cu prevederile art.116, art. 427 lit. b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se repune Mihai Frimu în termenul de declarare a recursului împotriva încheierii din 30 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

Se admite recursul declarat de Mihai Frimu.

Se casează încheierea din 30 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mihai Frimu împotriva Silviei Recean cu privire la întoarcerea executării, cu restituirea pricinii la rejudicare la Curtea de Apel Chișinău.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători

Mariana Pitic

Oleg Sternioală